

Jaap Zeekant

Hoe de sector Jaap Zeekant mist

Door: Jeroen Hogenhout

28-05-2025

Filantropie Profiel

Jaap Zeekant is al vijf jaar niet meer onder ons, maar hij is allerm minst vergeten. Als er activiteiten in de sector worden ontplooid, van anderen of mijzelf, of ik kijk naar de ontwikkelingen in ons land, zit Jaap, fondsenwerver en onderzoeksjournalist, op mijn schouder en kijkt mee. Geregeld fluistert hij mij wat gedachtes in.

Die gaan dan zowel over maatschappelijke ontwikkelingen als ontwikkelingen in de sector, maar die zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en in elkaar verweven. We hebben een kabinet dat zijn uiterste best lijkt te doen om het maatschappelijk middenveld te reduceren tot een afgebakend speelterrein, waarin steeds strengere door de overheid geïnitieerde regels bepalen wat de sector wordt toegestaan en hoe ver de invloed van de sector mag reiken. Terwijl in een gezonde democratie juist het maatschappelijk middenveld de sterke tegenmacht is die zorgt voor balans in onze democratie.

In de huidige realiteit loopt de sector dus meer en meer aan de leiband bij de overheid.

Vertegenwoordigers van de goededoelensector mogen van geluk spreken en voelen zich trots en dankbaar als ze aan tafel mogen zitten bij ambtenaren die direct of zelfs indirect in contact staan met de minister. Het zou andersom moeten zijn. Een sterke regering, niet te verwarren met een regering die continu de neiging heeft met veel geschreeuw zijn macht te laten gelden, zou zijn minister juist stimuleren om een nauw en regulier contact te onderhouden met branchevertegenwoordigers. Want zonder de niet-gouvernementele organisaties wordt Nederland kwetsbaarder en verliest het steeds meer van zijn democratische kracht.

Goede doelen signaleren en bestrijden misstanden, zoeken en vinden genezing voor ziektes, bevrijden mensen uit oorlogs- en andere dwangsituaties, komen op voor mensenrechten. En opponeren in deze functie machthebbers. Ook onze overheid, de grootste machthebber in dit land. Een gezonde en sterke overheid zou daar blij mee zijn. Iedereen heeft tegenwicht nodig om in balans te kunnen blijven. Waar die tegenmacht zich echter langzaam maar zeker de mond steeds meer laat snoeren, daar zal het vroeg of laat ernstig misgaan.

Als er weer nieuwe beperkende regels worden aangekondigd en ik geschokt ben door de lauwe reacties van de goede doelen en hun vertegenwoordigers, dan denk ik aan Jaap Zeekant. Aan wat hij ervan zou vinden, wat hij erover zou schrijven, wat hij mij erover zou toevertrouwen. En hoe hij het zou relateren aan het gedicht van H.M. van Randwijk, dat hij altijd in geplastificeerde vorm bij zich droeg.

*Allen, die hier tesamen zijn,
de levenden, de doden,
de handbreed, die ons scheidt, is klein,
wij zijn tesamen ontboden voor het gericht...*

*Gedenk de liefste, die hier ligt,
de broeder, vrind of vader,
maar gun Uw ogen wijder zicht,
aanzie het land en alle mens tegader,
hoor dit bericht:*

*Wij staan tesaam voor het gericht
voor goed of kwaad te kiezen,
een volk dat voor tirannen zwicht,
zal meer dan lijf en goed verliezen,
dan dooft het licht.*

Jaap wordt gemist, al vijf jaar. Door zijn gezin waar hij zo trots op was natuurlijk het meest. Ook door zijn vrienden, voor een belangrijk deel vakgenoten. Maar vooral vraag ik hier aandacht voor hem omdat hij wordt gemist door de sector waarin wij allemaal ons werk doen. Ook als je er niet van bewust bent, mensen zoals Jaap zijn keihard nodig. Mensen die opstaan en hun stem laten horen. Bij onrecht en bedreiging, met name van onze democratische rechtsstaat. En die bedreiging is nog sterker aanwezig dan op de dag dat we moesten vernemen dat Jaap Zeekant er niet meer was, 28 mei 2020, nu vijf jaar geleden.

Laten we er daarom notie van nemen wat er gebeurt met en rondom onze sector, zoals Jaap dat deed. Laten we duiden wat dat betekent voor de sector en voor onze democratie, zoals Jaap dat deed. En laten we waarschuwen en opstaan als we signaleren dat het de verkeerde kant op gaat, zoals Jaap dat deed. Als dat zijn nalatenschap zou zijn, zou hij dat prachtig hebben gevonden!